

ԼԵՒՈՆ ԲԱՇԱԼԵԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ

Փարիզ 20 Յունիսար 34

Սիրելի բարեկամս,

Կը ցաւիմ որ լուրջ արգելք մը կը ցերեկոյթին մասնակցելու մեծ հաճոյցս րեկոյթին մասնակցելու մեծ հաճոյքէն:

Գիտես որ յիսուն տարիներու յիշատակներով նախարարածուած բարեկամութիւն մը կը կապէ զիս Բաշալեանին: Կ'ուզէի իր մօտն ըլլալ աշտօր, մեր բարեկամութեան յորելեանը ընելու պէս: Ինքն իսկ ուրախ օրուան մը մէջ մէկը փնտռէր թերեւս, իր քով, գրական իր հին ընտանիքէն. բայց հոն ետ դուն բարեբաղդարար, սիրելի Չօղանեան, իր «Վերջինեկը ալ ոչ-նաւագահոյն» ալ յաւէտ անմոռանալի Ռիստին մէջ:

Կ'երեւակայեմ թէ ինչ ջերմ ու պերճ բառերով պիտի պանծացնես Բաշալեանին գրական վաստակը. տեղն է ըսել՝ «Նկարողը արժանի է նկարուողին»: Ինչ որ ինծի կը մնար՝ ձայնակից միացն ըլլալ էր քեզի, բայց հոգեկան պէտք մըն է ինծի սրտարուղի մէկ բառս միացնել զանէ՝ քու ինններուդ, ու յայտնել իմ խոր ու անայլայլ հիացումս իր շքեղ ու մեծ տաղանդին համար:

Գրական բարձր խղճմտանք մը եղաւ Բաշալեան: Խմբէն, որուն կենսատու մէկ տարրն էր ինք, իր գէժքը ամենէն վեր կը բարձրանայ իրր զուտ, ամենահարազատ, տիպաւր գրագէտ: Ազնուական հոգի մը «կը քայլէ» իր տղերուն մէջէն, ու իր բառերէն հիւթ կը

հասի եթէ կարենք զանոնք: Իրմով մանաւանդ՝ մեր գրականութիւնը պիտի ստանար տակաւ ֆրանսականին շնորհները ու անոր ժառանգութեան թափանցուն հրապոյրները:

Բաշալեան իր խոր շունչով ու իր խորհրդասքօղ գրչին հմայքովը նպատակ սրելու հայ գգայնութիւնը. ու ան իր գերն ունեցաւ ալդպէս՝ երէկուան հայ սերունդին ազգային հոգեկան կազմութեանը մէջ:

Իր արուեստովը՝ ան գրելու գրեթէ վերջնական եղանակ մը ընծայեց նաեւ մեր արեւմտահայ գրականութեան: Իրեն է որ խորհր եմ ամէն անգամ որ գրականութեան գեղին յաճախանքը կըրեր ու փորձուեր եմ գրելու: Եթէ ձեւը, ոճն է որ կը պահպանէ, կը զմուռ խորքը, Բաշալեանին գործը, իր տեսակ մը կատարելութեամբ, պիտի գիմարէ, կը հաւատամ, ժամանակին աւերնուրուն: Չեմ գիտեր արժանիք մը որ տակէ տակի զուգնազիւտ ըլլայ գրական արտադրութեան մը համար:

Իր արուեստագէտի հոգին ջինջ գեղեցկութեան ցոլքով մը պիտի ծածանի միշտ իրեն ժամանակակից հայ մտածման վրայ: Իր գրական գործը թանկագին վկայութիւն մըն է հայ հոգեկան շարժումներուն, շրջանի մը մէջ՝ աշխարհի թրթուռն հայրենասիրական վսեմ յուզումներով, բայց եղբարկան նաեւ, աւա՛ղ, անագորոյն անյո՛ւր ազէտնեւրով:

Իմ ամենաբարազին ողջոյններս իրեն, ու կանխաշայտ ջերմ շնորհակալութիւններս քեզի, ապացուցեալ հաճոյակատարութեանդ համար, ու միշտ սիրով,

ՏԵԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ